

Kinderen de vrijheid laten om hun genderidentiteit te vinden

Het volgende artikel werd begin december gepubliceerd in de New York Times (VS). Het geeft een indruk van hoe wordt gekeken naar genderdiversiteit bij kinderen. Hoe er in het verleden mee werd omgegaan en hoe de tijden toch evolueren naar meer tolerantie en ondersteuning. Maar controversie blijft. Bij ons is het vooral in Nederland dat men op vlak van begeleiding en steun voor kinderen en ouders rond dit thema al een heel eind staat. Hoewel ook daar de controversie rond dit thema niet helemaal uit de lucht is. Ook in België wordt al enige tijd opvang en begeleiding voorzien voor kinderen en jongeren. Maar bij ons lijkt het thema toch niet zo bespreekbaar als bij onze noorderburen. Het opstarten van groepen voor ouders of jonge kinderen geraakt bij ons niet van de grond.

Het verhaal gaat duidelijk over de situatie in de VS. Maar we vonden het goed genoeg om het hier over te nemen en voor u te vertalen. Er zijn immers veel gelijkenissen.

Kinderen die zich niet kleden of gedragen conform hun geboortegeslacht en zich sterk identificeren met het tegenovergestelde geslacht, werden tot voor kort vooral psychoanalytisch of gedragsmatig behandeld.

Dr. Kenneth Zucker, een psycholoog aan het 'Center for Addiction and Mental Health' in Toronto moedigt kinderen aan om tevreden te zijn met hun geslacht.

Transgenderbelangengroepen krijgen in de VS gehoor voor wat ze noemen 'recht op genderidentiteit'. Het lijkt er op dat scholen en families hier alsmeer rekening mee houden. Kinderen van pakweg 5 jaar die hun voorkeur aangeven om zich als een kind van het andere geslacht te kleden, worden hierin gesteund door een groeiend aantal ouders, leraars en professionelen uit de gezondheidszorg. Dokters, sommigen van vooraanstaande kinderziekenhuizen, beginnen ouders te adviseren hun kinderen te laten zijn zoals ze zijn. Dit om hen een gevoel van

zekerheid te geven en hun zelfvertrouwen te stimuleren. Ze doen dit deels omdat bij vorige generaties van genderdysforie kinderen, depressieve klachten, zelfmoordneigingen en verminkingen veel voorkwamen. Ook op vlak van beleid is de trend nu dat scholen de keuze van de ouders in de omgang met hun kinderen, respecteren.

Reynaldo Almeida, directeur van de Aurora privé-school in Oakland verwoordt het zo: "eerst leerden we om te gaan met kinderen die 2 mamma's of 2 papa's hebben, nu doen we dat met kinderen die geen typische genderontwikkeling doormaken". De steun voor deze aanpak gaat makkelijker in progressief tolerantere regio's zoals San Francisco, maar zelfs in de traditionele regio's wordt tegenwoordig het debat gevoerd over hoe best met deze kinderen om te gaan.

Cassandra Reese, een lerares in het 1ste leerjaar in een school rond Boston, herinnert zich dat haar collega-leerkrachten van slag waren toen een jongentje naar school kwam in een kleedje. "Dat is niet normaal", stelden ze, "dit is de fout van de ouders". Ze beschouwden de kinderen als niet in staat om hun eigen gevoelens te verwoorden.

Sommige ouders kiezen ervoor om hun kinderen hormonenremmers te geven vanaf de puberteit. Zo kunnen ze de puberteit tegenhouden en hebben kinderen meer tijd om uit te zoeken wie ze echt zijn. Dit roept echter heel wat ethische vragen op.

Terwijl dit soort kinderen eerder zeldzaam zijn, merken dokters op dat in het ganse land het aantal aanmeldingen hierrond stijgt. Massachusetts, Minnesota, California, New Jersey en het District of Columbia hebben al wetten die rechten van transgendere studenten beschermen en sommige scholen doen sterke inspanningen om genderstereotype regelingen te vermijden.

In de Park Day school in Oakland, worden leerkrachten een genderneutrale woordenschat bijgebracht en worden ze aangemaand leerlingen eerder te gaan indelen op basis van de kleur van hun schoenen dan op basis van hun geslacht. "We zijn voorzichtig om studenten niet in hokjes te gaan stoppen", legt schooldirecteur Tom Little uit. "We geven genderzoekenden de ruimte om over en weer te gaan, tot het voor hen goed voelt."

Voor families kan het een lange en emotioneel moeilijke aanpassing zijn. Kort na de 3de verjaardag van hun zoontje, begon voor Pam B. en haar partner Joel een zoektocht waar geen gids voor was. Het begon toen hun zoontje J. overmaatse T-shirts begon te dragen en handdoeken rond zijn hoofd wikkelde om als lang haar te dienen. Daarna waren moeders satijnen nachthemdjes aan de beurt. Na een half jaar in het eerste

kleuterklasje, begon J het vervelend te vinden wanneer hij jongenskleren aan moest. Onderweg naar een winkel samen met haar zoon, werd het moeder plots duidelijk: "Ik zei hem ' jij wil écht een kleedje dragen hé, is het niet?" En dus begon voor wat de B's – die liever niet hun volledige naam vernoemd zien om hun zoon te beschermen – een verhaal waar ze zelf niet voor kozen. Achter gesloten deuren moesten ze leren omgaan met een gendervariant kind, een 5-jarig jongentje, die zich – althans voorlopig - sterk als meisje identificeert, vraagt om met 'zij' aangesproken te worden, een paardenstaart wil dragen en roze schoenen aan wil om naar school te gaan.

Mevrouw B., een 41-jarige advocate, aanvaardde de zelfdefinitie van hun zoontje nadat ze een psycholoog hadden geconsulteerd. Ze merkten dat hij zich beter in zijn vel begon te voelen. Maar ze voelt ook de broze realiteit van elke dag. Het is lastig om elke dag opnieuw alert te zijn. "Iedere ontmoeting, iedere keer dat we ergens naar toe gaan, moeten we zoeken naar het evenwicht tussen je kind zichzelf laten zijn en hem beschermen tegen de buitenwereld die het niet begrijpt."

Het vooruitzicht op crèches waar peuters aan travestie doen heeft een filosofische discussie doen ontstaan waarbij professionele hulpverleners vaak tegenover elkaar staan. Hoe dienen families hierin best begeleid te worden? Is het gezonder voor families om de wensen van hun kinderen te volgen? Of is het beter om het kind te stimuleren zich conform zijn/haar geslacht te gedragen tot het ouder is, om zo de kans op pesterijen of sociaal isolement te vermijden?

Zowel voor- als tegenstanders van deze of gene aanpak onderstrepen hun bezorgdheid over de kwetsbaarheid van deze kinderen/jongeren. Er wordt hierbij vaak verwezen naar de moord op de jonge transgender Gwen Araujo die in 2002 vermoord werd omwille van haar genderexpressie.

Dr. Schreier werkt als kinderpsychiater in het Children's Hospital and Research Center in Oakland. Hij is één van het groeiende aantal professionelen die genderdiversiteit begint te zien als een natuurlijk fenomeen, eerder dan een stoornis. Ouders zijn volgens hem nu op zoek naar advies rond hoe ze het leven van hun kinderen leefbaar kunnen maken: kunnen ze omkleding ook naar buiten toe toestaan, zonder dat hun kind het gevaar loopt om gekwetst te worden? Ook de kinderen zelf worden zich, volgens Schreier, beter bewust van wat het betekent om zichzelf te kunnen zijn.

In het verleden werd van zogenaamde 'tomboys' of 'sissies' verwacht dat ze zich gedroegen conform hun geslacht. Men was ervan overtuigd dat dit gedrag vooral kwam doordat deze kinderen uit disfunctionele gezinnen kwamen.

Dr. Edgardo Menvielle is een kinder- en adolescentenpsychiater aan het Children's National Medical Center in Washington. Hij is één van die mensen die hun mening herzag. Hij startte in 1998 een groep voor ouders van gendervariante kinderen. Deze groep telt nu al meer dan 200 leden. "We weten dat seksueel gemarginaliseerde kinderen een groter risico lopen op depressieve klachten of suicide", stelt Menvielle. "Het is belangrijker voor kinderen dat ze zich goed voelen in hun vel en zelfzeker zijn, veeleer dan dat hun genderidentiteit wordt gekneed."

De literatuur over volwassen transgendere mensen was amper een geruststelling voor een 42-jarige software consultant uit Massachusetts, vader van een gendervariante tiener. "Ik worstelde me door die tragische verhalen en realiseerde me dat niet één van die mensen als kind werd begrepen of aanvaard. Je leest het en denkt 'oké, dat moeten we best vermijden. Maar als ouder kom je op totaal onbekend terrein."

De biologische grondvesten van genderidentiteit, blijven – net als voor seksuele voorkeur – nog grotendeels een mysterie. Maar veel onderzoekers vermoeden dat het te maken heeft met hormonale invloeden tijdens de ontwikkeling van de foetus. Studies tonen aan dat de meeste van de jongens die zich gendervariant gedragen in hun jonge levensjaren, uitgroeien tot volwassenen met een homoseksuele voorkeur. Ongeveer een kwart heeft een hetero voorkeur. Slechts een klein deel voldoet later aan de definitie transseksualiteit.

De studies over meisjes die zich als jongens gedragen, zijn beperkter. Zij geven aan dat zij niet gelukkig zijn met het feit dat ze een meisje zijn, en willen de anatomie van een jongen. Onderzoek tot op heden toont echter aan dat de meesten tot heteroseksuele vrouwen uitgroeien. Hoewel veel kinderen in hun spel experimenteren met genderrollen, is het volgens Dr. Menvielle vooral belangrijk om te kijken naar hoe intens en blijvend dit gedrag is. Vooral als wordt vastgesteld dat een kind hieronder begint te lijden.

Dr. Robin Dea, directeur van het regional mental health for Kaiser Permanente in Northern California, verwoordt het als volgt: "onze genderidentiteit is iets wat we voelen in onze ziel. Maar het is ook een continuüm en onderhevig aan ontwikkeling." Dea werkt met 4 of 5 kinderen jonger dan 15 jaar die voornamelijk leven als iemand van het andere geslacht. "Ze zijn gelukkiger en behalen betere schoolresultaten. Ik wacht nog op een studie die stelt dat het ondersteunen van deze kinderen slecht zou zijn", voegt ze er aan toe.

Maar Dr. Kenneth Zucker, een psycholoog en hoofd van de gender-identity service van het Center for Addiction and Mental Health in Toronto, is het niet eens met de 'vrij om te zijn'-aanpak van jonge kinderen en de publieke outing ervan. In de voorbije 30 jaar heeft Zucker zo'n 500 kinderen en pré-adolescenten met een

atypische genderontwikkeling behandeld. Volgens zijn studie verdwijnt dit gedrag bij de kinderen in zo'n 80% van de gevallen. Bij 15 tot 20% is de onvrede met de genderrol blijvend en wordt uiteindelijk aan een geslachtstransitie gedacht. Zucker probeert de kinderen te helpen om gelukkiger te zijn met hun geslacht. Als ze ouder zijn, zijn ze beter in staat hun definitieve identiteit te vinden. Hij stimuleert hen om vooral vriendjes van hetzelfde geslacht te hebben, of om bordspellen te spelen die een minder uitgesproken genderstereotiepe aard hebben.

Jennifer Schwartz, assistent-directeur van de Chatham Elementary School in Springfield vertelt dat zij nog niet eerder zulke kinderen op school kregen. Maar ze vermoed dat het bij hen moeilijk zou zijn om kinderen met een atypische genderontwikkeling toe te staan te experimenteren met genderexpressie. Ze vreest dat vooroordelen of protest van andere ouders hier tegen, wel eens nefast zouden kunnen zijn voor zo'n kind. "Ik ben er niet zeker van of een kind van die leeftijd in dit soort situaties al beslissingen kan nemen", voegt ze er aan toe.

Maar de familie B. dacht lang en veel na over het gedrag dat ze bij hun zoon vaststelden. Ze proberen voorzichtig zijn leven in goede banen te leiden. Ze kiezen nieuwe speelkameraadjes zorgvuldig uit, kozen voor een gepaste school en zoeken steeds de juiste mensen die voor opvang kunnen zorgen. Los daarvan blijft het volgens moeder B. vaak ook hartverscheurend, zeker als je je kind hoort zeggen dat het net een nachtmerrie is om een jongen te zijn.

Het is niet evident voor families om hier mee om te gaan. Conflicten rond hoe aanpakken, liggen meestal net onder de oppervlakte. Ook voor vader B. was het wennen. Hij probeert zijn zoon nu niet meer aan te spreken als 'onze kleine jongen'. Hij ziet zijn zoon als een positief en flexibel kind. "Is dit echt wat ouders doelbewust voor hun kind kiezen?", zo stelt hij. "Je kind is gewoon zo". Een moeder uit Chicago die verder anoniem wil blijven liet weten dat ze voor haar 6-jarige zoon duidelijke grenzen wil stellen over wat kan en niet, en dat ze hem echt wel jongensactiviteiten probeert aan te bieden. "Maar we kunnen niet van alles een strijd maken", liet ze weten. "Dit is uitputtend".

Ze zit ermee in dat haar zoon sociaal geïsoleerd zal geraken. Haar 10-jarige zoon krijgt vaak vragen als waarom zijn jongere broer van meisjesdingen houdt. Zijn antwoord is altijd: "ik weet het niet."

Nina Marrone, een gepensioneerd professor taalwetenschappen van de universiteit van Connecticut begeleidt scholen en ouders. Ze herinnert zich een incident van vorig jaar in een lagere school in de Bronx. Een 8-jarige jongen die als te vrouwelijk werd beschouwd, werd door een groep jongens in een grote vuilnisbak gemikt. De directeur van de school vond dat de moeder van het jongentje

verantwoordelijk was hiervoor. Ze had haar zoon niet mans en stoer genoeg opgevoed.

Maar het tij keert. Het verenigde scholen district in Los Angeles, vereist dat studenten worden aangesproken met een voornaamwoord dat past bij hun genderidentiteit. Er wordt van alle scholen verwacht dat ze hun leerlingen van een kastje of omkleedruimte voorzien die overeenstemt met de verkozen genderexpressie van de student.

Eén van de meest controversiële aspecten van het hele gegeven, zijn de zogenaamde hormonenremmers. Die worden gebruikt om de fysieke veranderingen die optreden in de puberteit, te onderdrukken. Dit vooral in situaties waar men vreest dat de gevolgen van de veranderingen zeer zwaar zullen aankomen voor een kind (bijv. een meisje dat zich als jongen voelt gaat als gevolg van menstruatie haar polsen oversnijden). Sommige dokters keuren hormonenremmers af. Ze vinden dat iemand pas vanaf de puberteit zijn/haar ware genderidentiteit tenvolle kan waarderen.

Catherine Tuerk, een verpleegkundige/therapeute in een kinders hospitaal in Washington en zelf moeder van een gendervariant kind in de jaren '70, zegt dat ouders nog teveel aan hun lot worden over gelaten. Ze herinnert zich nog hoe een therapeut haar aanraade om haar zoon psychoanalytisch te behandelen en hem hypermannelijke activiteiten aan te bieden, zoals karate. Ze weet nog dat zij en haar man zich door dit advies gingen opstellen als een soort 'genderpolitie'. Het was altijd van: "je schopt die bal niet hard genoeg". De zoon van Mevr. Tuerk is nu 30 jaar, homo en vader. Haar eigen denken is in elk geval verandert sinds toen. "Mensen beginnen te begrijpen dat het iets is wat kan voorkomen", zei ze. "Maar we hadden ons hele leven het gevoel dat we hem niet alleen konden laten.

Bron: [The New York Times](#)